

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Quomodo Deus homines visitet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA IX. POST PENTECOSTEN.

ALLOCVTIO III.

Quomodo Deus homines visitet.

Quòd non cognoveris tempus visitationis. Luc: 19.

Societas & conversatio humano generi adeo propria semper fuit, ut hominem non tam ab humo, quod passim clamatur, quàm à Græco *συννοεσι* (quod est *concordo, consentio*) cum Varrone appellatam existimem. Est enim, inquit ille, homo omnium animalium maximè sociabilis, quia,

Arist. l. 1. de rep. c. 2. Philosopho docente, insitum habemus à natura societatis & communionis

(a) *idem l. 9. Eth.* appetitum: *solitario difficilis vita*, (a) nemoque reperitur, cui non sanctius sit

(b) *Senec. ep. 61.* cum quolibet esse, quàm secum. (b) Hinc jam inde ab exordio Mundi dictum divinitus: *non est bonum esse hominem solum.* Et per os Sapientis:

Gen. 2. 18. *melius est duos esse simul, quàm unum:*

Eccl. 4. 10. *habent enim emolumentum societatis suæ, si unus ceciderit, ab altero fulciatur. Ut soli, quia cum ceciderit, non habet sublevantem se.* Erravit tamen non parùm

Arist. l. 1. de rep. c. 2. meo iudicio Philosophus, cum hominem solitarium aut Deum, aut bestiam pronuntiavit. Licet enim bestiarum propriissima sit solitudo, Deo tamen

& ipsi adeo insolita, ut præterquam quòd ad intra personaliter sit trinus, in delicijs summis habeat cum hominibus conversari, & ad eos visitandi gratiâ expatiari. Est quippe homini, ut loquitur Cicero, cum Deo rationis societas: socijs autem nihil tam com-

Cicer. 1. de leg. mune, ac sese invicem frequentissimè

videre, salutare, alloqui, & unà convenire. Vnde visitatio Grammaticis aliud nihil est, quàm *frequens visio*, & visitatores, qui videndo circumeunt.

Quia verò visitationum varia sunt genera, varijque fines, nam alia est familiaris, alia Ecclesiastica, politica, religiosa, alia œconomica, ostendam nunc, quomodo Deus circa nos singulas exerceat.

Et primò visitat nos visitatione officiosa sive familiari, qualiter aliquando visitavit S. Gertrudem, ut ipsamet in libello suo describit his ferè verbis:

anno ætatis meæ vicesimo sexto, in illa mihi saluberrima feria secunda, ante festum Purificationis castissimæ Matris tuæ, horâ

satis optabili, post Completorium in initio crepusculi, tu veritas Deus omni luce serenior, sed omni secreto intimior (qui densitatem tenebrarum mearum fugare de-

creveras) conversionem meam blandè leniterq; exorsus es, cum sedatione turbationis cujusdam, quam ante mensẽ in corde meo excitaveras; quâ quidem turbatione (ut credo) destruere nitabar is turrim

vanitatis & curiositatis meæ, (quam superbia mea erexerat in me ipsa, licet inaniter nomen & vestem religiosam gestarem) ut vel sic invenires iter, quo ostenderes mihi salutare tuum. Igitur, dum

horâ, quâ dixi, starem in medio dormitorij nostri

horâ, quâ dixi, starem in medio dormitorij nostri

I
DEVS NOS
VISITAT
VISITATIONE
OFFICIOSA.
INSINUAT:
DIVINAE PIETATIS
L. 2. C. 1.

nostri, ecce video te dulcissimum amato-
rem & redemptorem meum, prae filiis ho-
minum formam speciosum, in specie quidem
honesti & amabilis juvenis quasi sedecim
annorum (ita enim dignabaris immensam
gloria tua claritatem imbecillitati capaci-
tatis meae attemperare) mihi adstantem,
blandis lenibusq; verbis dicentem: cito ve-
niet salus tua, quare morore consumeris?
Quae cum audissem, vidi te tua pranobili
& delicata dextera tenere dexteram me-
am, quasi haec verba stipulando firmares,
& adjecisti dicens: cum inimicis meis
terram lambisti, & mel inter spinas linxi-
sti; tandem revertere ad me, & ego susci-
piam te, ac torrente divina voluptatis mea
inebriabo te. His igitur & alyis dignan-
tissimis vocationis tuae primitiis, vanam
mentem meam illuminans & molliens, ab
amore inordinato literarum, & omnium
vauitatum mearum tuam internam uncti-
onem abstraxisti, ita ut externa cuncta, quae
paulo ante mihi sapuerant, o Deus cordis
mei, mihi protinus vilescerent, & tu solus
infecto palato anima mea sapere inciperes.
Quod cum Gertrude Deus, hoc defa-
cto agit cum ijs, quibus pios instinctus
in cor immittit, quos a vita licentiosa
ad strictiorem, a corrupta ad sanio-
rem, ab imperfecta ad sanctiorem revocat.
Haec illius amica visitatio, hoc signum
benevolentiae maximum, hoc socie-
tatis certissimum argumentum. Cum
socij se mutuò visitant, plerumque me-
rendam aliquam sibi instruunt, ple-
rumque alter alterum ad mensam in-
vitat. Sic cum Antonius visitaret Pau-
lum, corvus, qui antea semper Paulo
dimidiatum panem attulerat, inte-
grum detulit, quo abscedente: *eja, in-*

quit Paulus, Dominus nobis prandium
misit, verè pius, verè misericors. Atque
ita cum gratiarum actione ad fontem
unà epulati sunt.

Similiter Deus, quando amicè ali-
quem visitat, nunquam id facit sine bo-
na merenda, sine prandio, aut cœna.
Apocalypseos c. 3. protestatur: ecce sto
ad ostium & pulso: si quis aperuerit mihi
jannam, intrabo ad illum, & cœnabo cum
illo, & ipse mecum. Hoc est, ut nonne-
mo explicat, pulso per inspirationem
& gratiam excitantem, quam si homo
in cor admiserit, eique consenserit, in-
trabo ad illum quasi ad hospitem meum
per gratiam justificantem, & cœnabo
cum illo, hoc est, familiaris illi ero, &
amicus, agamque cum eo uti hospes
cum conviva, & conviva cum hospite;
vel, ut Rupertus, cœnabo cum illo, hoc
est, delectabor bonis conscientia illius, post-
ea verò & ipse cœnabit mecum, id est, post
mortem in cœlo eternis bonis & delicijs
perfruetur. Sed sæpe contingit bono

Deo, quod B. Francisco Borgiæ Socie-
tatis Iesv Præposito Generali contigif-
se memorat Latinus ejus vitæ scriptor: *And. Schot. l. 2. c. 12.*
Pintiâ ille seriùs aliquando egressus,
moraque in itinere injectâ Septiman-
cam intempestâ nocte, altero inde la-
pide dissitam, accessit. Fores Collegij
pulsat: multa tum cœlo nix decide-
bat; frustra tamen ad alteram noctis
vigiliam, captis arctissimo somno so-
cijs, expectat, dum fores paterent; ja-
nior enim domûs longiùs à porta ab-
cesserat. Tandem aliquando intro-
missus, tantum abest, ut molestè mo-
ram, cœlique intemperiem tulerit, ut
magnum inde fructum pietatis repot-
târit.

târit. Sic Deus saepe ad ostia cordium diu stare cogitur, & quantumvis fortiter pulset, non tamen à somnolento janitore voluntate exauditur, quandoque etiam contumeliosè repellitur. Neque inde, ut beatus ille vir lætatur, quin potiùs, ut in hodierno Evangelio, flet, lacrymatur, & clamat: ô ingrate homuncio, ô si cognovisses tempus amicæ visitationis tuæ!

II. Visitatio-
ne Eccle-
siastica.

Conc: Trid.
sess. 24. c. 3.
de reform.

Sunt præterea visitationes aliæ Ecclesiasticæ, aliæ politicæ. Ecclesiasticæ fiunt per Patriarchas, Episcopos, Abbates, aut generales Vicarios, de quibus Concilium Tridentinum ita decernit: *Patriarchæ, Primate, Metropolitanæ & Episcopi propriam Diocesim per se ipsos; aut si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totam propter ejus latitudinem visitare non poterunt, saltem majorem ejus partem (ita tamen, ut tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur) visitare non prætermittant.* Earum autem præcipuus scopus ac finis esse debet; *sanam & orthodoxam doctrinam expulsis hæresibus inducere, prævios mores corrigere, populum ad religionem, pacem, pietatem, Dei honorem, erga alios superiores debitam reverentiam accendere, cunctaq; secundum temporis ac locorum rationem providè ad adificationem fidelium & divini cultus augmentum constituere.*

Anast. in
Symmach.

Similiter in politicis, ait Anastasius Bibliothecarius, erat olim Visitatorum, ordo sive Magistratus, cujus erat Provincias cum potestate obire, & si quæ emendanda corrigere. Visitationes istæ tametsi optimo fine institutæ, multis tamen (& ijs præsertim, qui mune-

re suo ritè non funguntur) odiosæ plerumque sunt. Hinc S. Carolus Borromeus in hoc visitandi officio accuratissimus tantum apud suos incurrit odium, ut etiam nonnemo ferreæ fistulæ laxatâ rotâ glandem plumbeam (divina tamen vi impetum cohibente) in ipsum ejaculari non dubitaverit.

Deus tanquam summus in Ecclesiasticis Pastor, & *Episcopus animarum nostrarum*, in politicis verò Princeps, visitat & ipse accuratissimè in propria diœceses & Provincias suas, lustratq; ut ordinis & recti amantissimus est, an rectè ordinateq; agantur omnia, & sicubi locorum excessum aliquem animadverterit, si in hac vel illa civitate, provincia, diœcesi, corruptos mores deprehenderit, tum enim verò pro visitatoria potestate censuras, anathemata, excommunicationes tonare, carceres decernere, gladium stringere, omnis generis plagas, mortemq; ipsam intentare. Et sic faciebat Israelitis, quos cum fortè à data sibi regula & disciplina deflexisse intelligeret, statim protestabatur: *visitabo in virga iniquitatem eorum, & in verberibus peccata eorum.* Passim in sacris literis visitare pro punire accipitur; ut apud Isaiam. *In illa die visitabit Dominus in gladio suo duro & grandi, & forti.* Et c. 29. 6. de Jerololyma: *à Domino exercituum visitabitur in tonitruo.* Apud Jeremiam c. 27. 8. *quicumq; non curvaverit collum suum sub jugo Regis Babylonis, in gladio, & in fame, & in peste visitabo super gentem illam, ait Dominus.* Sic & Job percussus ulcere pessimo, visitatum se à Deo fatetur. *Visitatio tua, inquit, custo-*

Psal. 88. 33.

Isa. 27.

Job. 10. 12.

custodivit spiritum meum. Rigida certe visitatio, sed uti dixi, cum primis salubris, quæ non idcirco odiosa esse debet, si quandoque nobis supervenerit, si hostilis fremat gladius, si morbi corpus divexent, si pestifera grassetur lues, si premat egestas, si molesta stimulet famines: hæc enim omnia ad nostri correctionem faciunt, ut patet in antiquis Judæis, quos cum Deus plagis gravibus affligeret, & occideret, quærebant eum, & revertebantur ad eum.

Pf. 77. 34.
III.

Visitatio-
ne religio-
sa.

Luc. 24. 18.

1. Cor. 3. 1.
7.

2. Cor. 6. 16.

Gal. 5.

Quid porrò de visitatione religiosa, quæ devotionis ergò ad loca sacra fieri solet, dicam? Neque hæc Deo peregrina est, quem subinde in specie peregrini legimus comparuisse. Imò nihil tam illi proprium, ac pium peregrinum agere: cum enim merissima sit sanctitas, nullibi libentiùs versatur, quàm in locis sacris, quàm in Ecelesijs, & templis. Homines justii Dei templa vocantur ab Apostolo: *Templum Dei sanctum est, quod estis vos.* Et: *vos estis templum Dei vivi, sicut dicit Deus: quoniam inhabitabo in illis, & inambulabo inter eos.* Ad hæc ille templa libentissimè ambulat, hæc illi usitatissima visitatio: hic anathemata pretiosa suspendit; hic dona & oblationes magnificas congerit, qualia sunt dona Spiritus S. item fructus Spiritus: *gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas;* hic prægrandes cereos illustrationum divinarum accendit; hic per integros dies & noctes psalmodiæ interest, *concentu enim virtutum nihil est suavius.* Apud veteres Christianos tanta erat templorum reverentia, ut etiam illorum ja-

nas ingredientibus oscularentur, teste Cyrillo. Sed nec minorem templis suis reverentiam habet Deus, qui quoties per gratiam habitualement animam, justii intrat, toties osculum illi imprimit. Gratia enim habitualis ex doctrina Theologorum trahit secum Spiritum Sanctum; hic autem juxta Bernardum non est aliud, quàm *osculum Patris ad filium.*

Sed jam ad visitationem œconomiam animum advertamus, quæ Patres familias fundos suos, villas & prædia, agros & hortos, domum & familiam, subinde visitare solent, ut dispiciant, an omnia suæ respondeant expectationi, & quis ex singulis fructus proveniat. Commendat seipsum ex eo David, cum alicubi gloriatur: *perambulabam in medio domus meæ,* quo (ut commentatur hic Lorinus) denotat sollicitam curam domus, & diligentem perlustrationem, atque visitationem, totius familiæ. Talis & Patriarcha Joseph, qui assumptâ Egypti procuratorum, ut ait Philo, obibat ejus regionis *Præfecturas & oppida.* Nempe

*Sedula ni famulos urget presentia Homerus.
Regis*

*Nil quod opus factu est, ignava hæc
turba sequetur.*

*Oculus Domini, quam citissime equum
pinguem reddit.*

Deum esse œconomum nullum est dubium, cum ab ipso Christo Paterfamilias & Agricola appelletur: *simile est regnum cælorum homini Patrifamilias. Pater meus Agricola est.* Nemo mihi credite ad œconomiam suam tam vigi-

Cyrrill. Ca-
tech. 5. my-
stag.

Leff. l. 12.
de perfect.
div.

Bern. ser. 8.
in Cant.

IV.
Visitatio-
ne œcono-
micæ.

Psal. 100. 2.

Philo l. de
Joseph.

Matth. 20.

Joann. 15.

- Gen. 2. 8.* lans fuit. *Plantaverat sibi paradysum voluptatis à principio; proposueratque ei hortulanum hominem, quem paulò antè formaverat. Medius vix transierat dies, cum statim post meridiem eum, circumire & visitare cœpit, hortulanumque inclamare: Adam ubi es? Quorsum hæc inclamatio? ut ab eo rationem culturæ, & fidelitatis exposceret, quem quia infidelem deprehendit, protinus eiecit, melioremque horti custodem Cherubim præposuit. Sic apud Lucam c. 13. tacito suo nomine commemorat, se jam per tres continuos annos exire in vineam, & visitare ficulneam, quam istic plantatam habebat.*
- Luc. 13.* *Ecce (inquit ad cultorem vineæ) anni tres sunt ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, & non invenio, succide ergo illam, ut quid etiam terram occupat? At ille respondens dicit illi: Domine dimitte illam & hoc anno, usq; dum fodiam circa illam, & mittam stercora: & si quidem fecerit fructum; sin autem, in futurum succides eam. Per hanc ficulneam communiter Interpretes hominem intelligunt, multum enim commune habet homo cum arbore, ut ille cæcus dixerit: video homines velut arbores ambulantes. Visitat cœlestis œconomus quàm frequentissimè hanc arborem, quærens in ea fructum bonorum operum, quærens aliquam ficum devotionis, dulcem gutturi suo, vel pomum verecundiæ. Quod cum non invenit, semel atque iterum tristis abscedit, & lamentatur, ut apud Micheam: *ve mihi quia factus sum sicut homo colligens in autumno racemos, non est botrus, non est ficus, ad manducandum. Tandem, cum terque quaterque spe sua frustratus est, indignatione commotus mandat illius Colono Angelo Custodi, succide eam. Sine perire hunc improbum, hunc infructuosum Adolescentem, sine ut in suis sceleribus, spurcitijs, & fœditatibus pereat; sine ut flammis infernalibus comburendus cedat, sine ut à morte tempestivè præsecetur: ut quid inutiliter terram occupat? ut quid in Ecclesia mea, in cœtu Iustorum, in Congregatione Sodalium Marianorum, nisi ut alios corrumpat, diutius moratur? succide eum. Ad hæc bonus Angelus (qui extrema in similibus tentare solet) inducias saltem unius anni poscit, dum interim perversum Juvenem non desistat fodicare, stimulis & scrupulis salutaribus potentissimè perurgere, simum circumponere, mortem, sepulchrum, vermes, fœtorem, Inferni menti obijciendo. Quæ omnia ubi nihil profuerint, tum demum & ipse à cultura manum retrahere, executionemque divinæ sententiæ Tartareo genio committere. Hic infelicissimus Juvenis, posteaquam se in flammis projectum videt, posteaquam iusto plus calere, uri, & Tartarum sentire incipit, tum primùm miserabiliter exclamat: *ô si cognovissem tempus visitationis meæ!***
- ☉)(☿)(♁)